

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
PRVI DEL OSNOVNOŠOLSKE RAVNI

UČNI NAČRT
za področje **RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI**

Pripravile:
Milojka Sevšek
Ida Jurgec
Silva Bajde

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	4
3.	OPERATIVNI CILJI PODROČJA	5
3.1.	PRVA STOPNJA	5
3.2.	DRUGA STOPNJA	32
3.3.	TRETJA STOPNJA	50
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	63
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	64
6.	PRILOGA	64
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	64
6.2.	Medpodročne povezave	65
6.3.	Časovni okvir	65
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	67

1. OPREDELITEV PODROČJA

Področje razvijanja samostojnosti pomeni osnovo celotnega procesa vzgoje in izobraževanja za vsakega otroka, saj zajema osnovne spretnosti v skrbi zase in za neposredno okolje osebe z motnjami v duševnem razvoju. Vsebine, ki jih otrok običajno povzema s posnemanjem svojih ožjih družinskih članov v vsakodnevnih situacijah velikokrat predstavljajo nerazrešljiv problem otroku ali mladostniku s posebnimi potrebami. Poseči je potrebno po specialno pedagoških metodah in pristopih dela in tako učencu omogočiti, da razvije navade in spretnosti s področja osvajanja higienskih navad, prehranjevanja, oblačenja in obuvanja ter varnosti in zdravja.

Področje je čustveno močno občutljivo, saj učenec s temi aktivnostmi zadovoljuje osnovne potrebe, kot je potreba po hrani, po čistoči, po varnosti. S procesom učenja teh vsebin posegamo v njegovo intimnost ter vplivamo na oblikovanje njegove osebnosti. Zelo pomembno je, da si učenec skozi odnose v procesu osvajanja prvin samostojnosti ustvari pozitivno samopodobo.

Dejavnosti s tega področja so tesno vezane na vsa druga področja in se vpletajo v vsako dejavnost in v vsako uro vzgoje in izobraževanja, življenja in dela učenca, tako doma kot v širšem okolju.

Pri oblikovanju individualiziranega programa je pomembno timsko delo po stroki različnih strokovnih delavcev, ki glede na sposobnosti in posebnosti učenca prilagodijo proces učenja.

Učni načrt predvideva 3 stopnje vzgoje in izobraževanja, ki si sledijo progresivno glede na starost **in sposobnost** učenca. Cilji, ki jih zajema to področje so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni situaciji in naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano!

Področje razvoja samostojnosti se zelo prepleta glede na sposobnosti posameznika in njegovo starost. Nekateri učenci so glede na starost vključeni v 2. ali 3. stopnjo vzgoje in izobraževanja, po sposobnostih pa z nekaterimi vsebinami sodijo v 1. stopnjo, zato je pri izvajanju procesa učenja potrebno individualizirano pristopiti. Upoštevati je treba neenakomeren razvoj po področjih funkcioniranja posameznika!

2. SPLOŠNI CILJI PODROČJA

Splošni cilji na področju razvijanja samostojnosti so:

- osvajati prvine lastne oskrbe vse do maksimalne stopnje samostojnosti,
- osvajati osnove primernega hranjenja in sprejemanja hrane,
- osvajati osnovne higienske navade,
- navajati na primerno in praktično oblačenje, obuvanje in ustrezen videz,
- navajati se na organizacijo časa (dnevni red) in pridobiti osnove prostorske in časovne orientacije,
- razvijati vztrajnost in natančnost,
- oblikovati in privzgojiti osnovna pravila primernega vedenja in ustrezne socialne navade,
- osvajati prvine vezane na zdravje, spolnost in varnost,
- naučiti se primerno ravnati v primeru bolezni in v izjemnih situacijah.

3. OPERATIVNI CILJI PODROČJA

3.1. PRVA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
• HRANJENJE			
• Učenci,učenke (v nadaljevanju :učenci !) : • pripravijo se na hranjenje	• učenci , učenke si umijejo roke pred obrokom • učenci,učenke sedejo na svoj prostor (stol, posebni sedež, voziček, naročje) za mizo (v jedilnici) • učence, ki se hrani po nasogastrični sondi se namesti v ustrezen sedeč položaj v prostoru za hranjenje	• dnevni obroki	• postopek priprave na hranjenje naj bo zmeraj enak, navodila razumljiva
• zaznajo različno zvrst hrane • prepoznajo hrano	- učenci okušajo in prepoznavajo hrano različnih okusov, zvrsti, tempetar, konsistenco ...	• - dnevni obroki	• -učencu ponudimo hrano različne temperature, konsistence, okusov in spremljamo odziv (tekoča hrana, pasirana, zmečkana, razrezana, trda, topla, mrzla, različnih okusov) •

• sprejemajo hrano	• učene sprejme hrano s priborom ali z roko in jo požre	- hrana, ki jo ima učenec po okusu rad • redni dnevni obroki	• hrana mora biti primerno pripravljena glede na učenčeve zmogljivosti • učitelj, ki učencu pomaga pri hranjenju naj da učencu dovolj časa • pazimo na nevarnost aspiracije hrane • predhodno zagotovimo poravnan položaj trupa in glave sede, učitelj si lahko pomaga z oralno kontrolo (v sodelovanju z logopedom, fizioterapijo,...)
• primejo tršo hrano z roko	• učenci primejo tršo hrano z roko in jo nesejo do ust (kruh, sadje...)	• dnevni obrok	• prehod od manjših koščkov hrane k večjemu kosu • usmerjanje v izbiro hrane, ki se jo je z roko
• hranijo se z žlico	• primejo žlico in jo obdrže v roki • uporabljajo žlico (sam ali spomočjo) in zajamejo hrano s krožnika • nesejo žlico s hrano od krožnika do ust samostojno	• redni dnevni obroki	• učitelj naj upošteva sposobnosti koordinacije okolomotornega sistema • po potrebi naj se uporabi prilagojena žlica oz. primerne velikosti • paziti je potrebno dominantnost pri posameznem učencu in kam postavimo žlico
• hranijo se z vilico	• izberejo med vilico in žlico glede na vrsto hrane	• redni dnevni obrok	• po potrebi naj se uporabi prilagojena vilica,

	• držijo vilice • s pomočjo nabada trdo hrano na vilico • razrezano trdo hrano nabada na vilico	• trša narezana hrana	• paziti je potrebno na varnost!
• odgriznejo hrano	• učenci izmed ponujene trše hrane izbere kos hrane (piškot, kruh, polpeta) in jo odgrizne učencu na ustnice	• trda in trša hrana	• pazimo da ne pride do aspiracije hrane in zadušitve! • če se učencu zaleti ,ga nagnemo naprej in rahlo v stran
• žvečijo hrano	• učencu potisnemo košček s skorjo kruha v kotiček ust med kočnike • koščke hrane dajemo izmenično na levo in desno stran v ustih • učenci košček hrane predstavljajo iz ene strani ust na drugo in hrano zmeljejo in navlažiljo s slino	• košček oz.skorja kruha	• kos hrane naj bo primerno velik (skorja kruha, rezina pršuta, suhe marelice), ki ga v začetku učenja učenec ne more odgrizniti) • učenec mora imeti dovolj časa, da začuti hrano v kotičku ust in da jo poskuša z jezikom in gibanjem čeljusti premakniti iz ene strani na drugo stran • pazimo, na položajda ne pride do zadušitve!
• pijejo	• pijejo iz (prilagojenega) kozarca oz. skodelice • pijejo po slamici	• pitje in sprejemanje tekočine	• za učenca izberemo kozarec glede na sposobnost in stopnjo oralne kontrole • pitje iz kozarca je lažje kot pitje po slamici zato

			najprej usmerjamo učence k pitju iz kozarca
odvijejo bonbon	za nagrado dobijo bonbon	pospravljanje svoje omare	nagrade za opravljeno delo so lahko različne, odvisno od učenca in njegovih želja
odložijo pribor	učenci pravilno odložijo pribor (npr. žlico na krožnik ko pojedjo juho, v pomivalno korito oz. na prtiček ob krožnik)	redni dnevni obrok	usmerjanje učencev v varno in primerno vedenje in rokovanje s priborom pred, med in po uporabi
uporabljajo prtiček	učenci se obrišejo po obroku	redni dnevni obrok	usmerjanje v brisanje s prtičkom in da prtiček po uporabi odvržejo v koš
med hranjenjem sedijo za mizo	ob vsakodnevem obroku naj učenec sedijo za mizo ali v vozičku in ne posegajo v prostor drugega	redni dnevni obroki	primerno je, da ima ob hranjenju učenec svoj redni prostor za mizo, tako da se nanj navadi, ga prepozna
odnesejo posodo z mize	- ob spodbudi in z vodenjem odnesejo svojo posodo z mize - ob razporeditvi vsakodnevni zadolžitev in nalog je učenec zadolžen, da odnese posodo z mize in jo odloži na pokazani prostor	redni dnevni obroki	dobro je skupaj z učenci narediti urnik zadolžitev za posamezna opravila, ki jih tudi na določeno krajše obdobje menjujejo (navajanje na skrb za okolje in prostor)

USVAJANJE HIGIENSKIH NAVAD			
NAVAJANJE NA KONTROLO MOČENJA IN BLATENJA			
• pustijo si menjati plenice	• uporabljajo plenice ponoči • uporabljajo plenice čez navaja se ga na uporabo wc-ja • uporabljajo plenice in se jih navaja na sprejemanje prostor, kjer se menjava plenice in ritem menjavanja ter nego ob menjavanju	• higiena pri odvajanju	• pomembno je upoštevanje otrokove osnovne motnje in sposobnosti • pomembno je razvijanje občutka, da se plenice menja v posebnem prostoru, stoje ali leže, da se po previjanju umije roke
• pustijo plenico nameščeno	• pustijo si plenico nameščeno, razen če jih moti, ker je umazana • opazuje nameščanje plenice pri lutki	• osebna higiena	• - učitelj je pozoren na učenčev odziv na plenico, kajti včasih lahko pokaže, da ga moti, ker je mokra, ker ga tišči
• izrazijo zadovoljstvo ob čistoči	• učencu se razvije občutek ugodja ob čistoči (pohvala kako je lep, kako diši,....) • učencu pridobiva pozitivne izkušnje pri osvajanju higienskih navad	• osebna higiena	• takojšna nega po opravljeni potrebi • pomembna je potrditev in preko pohvale razviti občutek ugodja • opazujemo učenčev odziv na čistočo.
• nakažejo potrebo po odvajanju (z gesto ali kretnjo,	• pokažejo, kdaj morajo na stranišče	• navajanje na kontrolo	• pomembno je upoštevati vse oblike komunikacije

besedno)		močenja in blatenja	oz. izražanja potrebe
• gredo v kopalnico, na stranišče	• pomagajo pri slačenju, včasih s tem da vstane in pogleda, kaj se dogaja, prime hlače in pomaga potegniti navzdol ali pa potrebuje le minimalno pomoč	• slačenje	• vključevanje pohval • pomembno je dati otroku čas, da pomaga po lastnih sposobnostih in prilagoditi način slačenja sposobnosti otroka (sede, stoje, v naročju)
• opravijo potrebo v školjko enkrat ali večkrat na dan	• ob sledenju ritma odvajanja so učenci pretežno čisti čez dan s tem da se jih opomni in vodi časovna ponavljanja • pri mlajših učencih se lahko začne z navajanjem na kahlico in nato preide na uporabo stranišča	• kontrola močenja in blatenje	• pomembno je slediti otrokovemu ritmu odvajanja, lahko se uporabi tudi kahlico, ki zapoje ob uspelem poskusu lulanja na kahlico, ob uspehu dobi sonček ,za več sončkov nagrado
• so držni čez dan	• učenci so lahko podnevi drženi in potrebujejo plenice samo ponoči ali pa se jih zbuja ob urah	• kontrola močenja in blatenje	• pomembno je slediti ritmu odvajanja in biti pozoren ob odklonih ter poiskati vzrok (zdravstvene težave, psihične težave, ...)
• se poskušajo sleči	• poskuša sleči hlače do kolen	• kontrola odvajanja	• vzorec se ponavlja pri slačenju in oblačenju zjutraj, zvečer,... • učenec naj dobi vzorec da si na stranišču sleče hlače in spodnje hlače,...
• se usedejo na stranišče, • obsedijo na stranišču	• učenci dvignejo pokrov wc-ja	• kontrola močenja in	• pomembno je prilagoditi wc posameznemu učencu

	• se usedejo na stranišče(, ki je prilagojeno po višini ali imajo prilagojen stolček na wc ju) in na stranišču obsedijo	blatenja	tako po višini, velikosti... • postopnost pri navajanju na wc in sprotno vodenje evidence ob začetnih poskusih • uporabimo lahko sistem pohval s sončki
• se obrišejo s papirjem s pomočjo	• pomagajo pri brisanju s papirjem (od tega da odtrgajo papir, pomagajo nagniti se naprej, pa do tega da se obrišejo z minimalno pomočjo)	• osebno urejanje	• pomembno je upoštevati stopnjo sposobnosti in predhodne izkušnje.
• izplaknejo školjko	• po opravljeni potrebi pritisnejo na gumb sami ali ob vodenju	• urejanje okolja	• pomembno je, da je gumb ali vrstica dostopna in da kotliček ne nudi možnosti raziskovanja vsebine
• se oblečejo po opravljeni potrebi	• si potegnejo hlačke, hlačne nogavice in spodnje hlače po opravljeni potrebi	• osebno urejanje	• usmerjanje na oblačenje in vzpodbujanje občutka da se iz wc ja pride oblačen, • lahko potrebujejo še pomoč predvsem v zaporedju,kaj najprej obleči
• si umijejo roke po opravljeni potrebi in si obrišejo roke brez večje pomoči	• gredo do umivalnika in odprejo vodo (sam ali s pomočjo) • si zmočijo roke in vzamejo milo, roke namilijo in	• umivanje rok in skrb za zdravje	• stopnjo pomoči prilagodimo otroku, • pomembno je prilagoditev okolja otroku (umivalnik z

	- splaknejo s pomočjo - si obrišejo roke in vržejo papir v koš ob vodenju		možnostjo regulacije po višini, mešalne pipe, tekoča mila, papirne brisače) in da se mu pomaga, kolikor pomoči potrebuje
upoštevajo navodila v zvezi z rednim odvajanjem	sprejemajo zdravo prehrano, dovolj pijejo, so telesno aktivni, pojedjo tableto za odvajanje,...	skrb za zdravje	postopno navajanje na sprejemanje navodil vezanih na redno odvajanje
UMIVANJE IN NEGA TELESA			
gredo do kopalnice ali umivalnika	gredo v prostor namenjen negi in umivanju ali do umivalnika v razredu	prostori v stanovanju	- razvijamo občutk za posamezen prostor in čemu služi - dnevno ponavljanje aktivnosti v določenem prostoru
odprejo vodo	- sami ali s pomočjo gredo do umivalnika - odprejo vodo,	umivanje rok	- prilagodimo višino umivalnika in pipo (način odpiranja, ki je enostavnejši učencu) - učenci rišejo vodo, ki tečejo in vodo, ki se ustavi
si umijejo roke	- učenci opazujejo učitelja, ko si umiva roke - učitelj umiva roke z učenčev pomočjo - namočijo roke v vodo v umivalniku - zmoči roke pod tekočo vodo	- risanje in nato sledi - umivanje roke in telesna shema	- v začetku učencu ponudimo vodo v umivalniku, kasneje tekočo vodo in preidemo na rokovanje s pipo - občasno so potrebne; prilagoditve okolja (prilagoditve pipe (mešalne

	• si ob pomoči umijejo roke z milom in si jih splaknejo • učenci si umijejo roke po barvanju s prstnimi barvami		pipe)) • prilagoditve navodil (včasih besedna, včasih demonstracija ali vodenje)
• si obrišejo roke	• vzamejo papir, si obrišejo roke in ga odvržejo v koš (ob večji ali manjši pomoči – količina, ...), naredimo tekmovanje med učenci kdo zadane koš po brisanju	• umivanje rok	• otrok naj izkusi različne papirje, različnih oblik (rolce ali lističi) • delovni prostor se prilagodi otroku
• nanesejo kremo na roke	• odprejo kremo in si jo nanesejo na roke, razmažejo po barvanju s prstnimi barvami • učenci spoznavajo kremo, njeno uporabo; namažejo na obraz, se pogledajo v ogledalo	• ustvarjanje na različne materiale s prstnimi barvami	• , usmerjamo v količino kreme potrebne za namazati roke, spoznava kako kremo še lahko uporabimo
• si umijejo obraz	• učenci pojejo pesmico o tem kaj dela zjutraj in kažejo kako se umiva, gredo k umivalniku in pokažejo kako se umiva,... • si umijejo obraz zjutraj, zvečer... • uporabljajo ogledalo	• pesmica kaj delamo zjutraj	• dnevno ponavljanje, prilagajanje učencu ali stojke, sede, ali se presede iz vozička na stol
• nanesejo kremo na obraz	• učenci namažejo punčko po obrazu, namažejo sebe, se opazujejo v ogledalu in poskušajo razmazati kremo	• skrb za punčko	• usmerjanje v dnevno uporabo kreme, pozorni smo na količino kreme in na to, da je ne nosijo v

			usta
• pustijo si umiti zobe	• dovolijo ščetko v ustih, podrgnejo po zobeh in pustijo umiti zobe,	• nega zob	• najprej umijemo lutki zobe, gremo s ščetko po učenčevi roki, nato v usta in takoj ven, šele nato poskušamo umiti zobe, pazimo na položaj glave in trupa in primerno majhno ščetko • umivanje zob lahko spremlja pesem o belih zobkih
• primejo zobno ščetko in jo obdržijo v roki	• gredo do umivalnika, primejo zobno ščetko in jo prinesejo do ust • prepoznajo svojo zobno ščetko	• nega zob	• pazimo na položaj trupa in glave in občasno otroka posedemo. začnemo z malimi ščetkami z odebeljenim ročajem da otrok lažje prime, mu pustimo raziskovati na roke, nato pa skupaj odkrivamo kje so usta. • ščetke naj bodo prepoznavno označene
• prinesejo ščetko do ust	• učenci prinesejo zobno ščetko, jo pokažejo in pokažejo kako umijejo s ščetko lutko, nato gredo s ščetko v usta	• nega zob	• pomembna je postopnost in prilagajanje glede na odziv učenca

• ščetkajo si zobe	• si ščetkajo zobe, čeprav ne v vseh smereh, sprejmejo nevtralnno zobno pasto ,	• nega zob	• pri umivanju zob naj bo otrok pred ogledalom, poskuša naj odviti zobno pasto in jo s pomočjo nanesti na ščetko, ni pa nujno, da jo sprejme. otroku damo dovolj časa da se prilagodi na umivanje zob.

• uporabijo vodo za izplakovanje	• poskušajo izplakniti usta, ne znajo pa pljuniti • učenci se igrajo igrico voda v usta, voda iz ust (od pitja od tega kdo zna pljuniti)	• poslušanje pravljice in dramatizacija	• pazimo na položaj glave in pomagamo učencu nagniti se nad umivalnik • učenci poskušajo ob umivalniku kako pljunejo vodo iz ust

• si dovolijo umiti noge • namočijo noge v vodo • obrišejo noge	• ob vodenju in pomoči gredo do nizke kadi ali vzamejo lator z vodo, • se usedejo na stol, sedijo na vozičku ali stojijo, • si dovolijo umiti noge z milom ter jih osušiti. •	• barvanje s prstnimi barvami z nogami	• višino in prostor prilagodimo otroku • razvijamo občutek za časovno opredelitev umivanja nog (kdaj) • otrok lahko sedi na klopci, v vozičku, na valju ali stoji odvisno od stopnje motorične kontrole • razvijamo občutek ,kdaj je potrebno umiti noge npr. • (s prstnimi barvami se riše z nogami po papirju na tleh in nato si umijemo noge) •
	• učenci seigrajo ob nizkem bazenu ko si namoči noge v vodo si jih obriše (prehod čez dezinfekcijski bazen, ali uporaba malega bazena na kopališču)	• odhod na bazen	• pazimo na primerno temperaturo vode in na spolzka tla ter nevarnost padce.
• dovolijo, da se jih skopa	• se pustijo skopati, pokažejo zadovoljstvo ob čistoči	• nega telesa	• navajanje na kopanje in individualno prilagojenje učencu (dovolj časa, postopen prehod v kad, primerna temperatura in

			jakost vode,...)
• sodelujejo pri kopanju	• zlezejo v banjo ali se jih prestavi v banjo • se usedejo v banjo ali v stolček • sprejmejo vodo in pomaga prijeto tuš ter se zmočiti • obsedijo banji medtem ko se kad polni ali pa je že napolnjena, se igrajo z igračami, roke s pomočjo umijejo, noge, trebuh, ali pa spremljajo kaj se z njim dogaja ob verbalni razlagi (umila si bova trebuh,...), sprejmejo milo, potrebujejo pomoč pri splakovanju in brisanju	• nega telesa in • kopanje	• prilagoditev kadi ob vstopu in v kadi glede na stopnjo motorične kontrole, postopna prilagoditev na tuš (malo vode, namestitev krpice na tuš in tuširanje šele nato tuširanje), razvijamo občutek za nevarnost zdrsa v kadi in okoli mokre kadi, po kopanju naj se usede na klop in obleče. prostor naj bo primerno ogret in zagotovljena intima (brez motenj, zaprta kopalnica)
• se slečejo	• se slečejo preden se kopajo na bazenu (pred kopanjem)	• odhod na bazen	• izberemo primerno prostor, primerno klop, učenec naj ima dovolj časa • stopnjo pomoči prilagodimo sposobnosti učenca
• pustijo se stuširati, • primejo tuš in se zmočijo	• se pustijo stuširati in spremljajo (s pogledom in preko sluha in dotika) kaj se dogaja • se usedejo ali stojijo v tuš kabini, primejo tuš, ob pomoči se namilijo in	• nega telesa	• položaj je prilagojen otroku • pazimo na temperaturo in količino vode in moč vodnega curka posebno pri zelo občutljivih otrocih.

	pomagajo pri splakovanju, zapiranju vode in brisanju • učenci prikažejo igrico »kako se tuširam« v razredu	• družabna igra	• pomagamo si s tem, da učencu povemo, kaj se bo dogajalo, smo pred otrokom, v njegovem vidnem polju in se predhodno igramo igrice s poudarkom na sprejemanju dotika, • učenci se postavijo v krog, eden stoji na sredini, drugi dvignejo roke in ga »boža« preko glave do nog,
• sodelujejo pri brisanju	• pri brisanju sodelujejo (pogledajo del telesa, ki ga poimenujemo ali pa pomaga brisati...) • po brisanju obesijo brisačo ali jo vržejo v koš • se igrajo igro »Jakec, kje si« (z brisačo pokrijemo učenca, ga »obrišemo«)	• nega telesa	• prilagajanje velikosti brisače, navajanje na različne barve brisač za določene dele telesa, ... • postopno navajanje na sprejemanje dotika, brisanja
• pustijo si umiti lase in jih posušiti	• sedijo na stolu v tuš kabini ali v banji (na sedežu) in sprejmejo, da se zmoči lase, lahko pomagajo namesti šampon, pri splakovanju in brisanju.	• umivanje las • igra veter piha	• nekateri učenci potrebujejo več časa, da sprejmejo vodo preko oči. pripravlja se jih ob vsakodnevnem umivanju, da zajamejo vodo in pihnejo vanjo, si umijejo

	• si pustijo posušiti lase in poskušajo držati fen, ga usmeriti v roko, glavo... • v razredu učenci sodelujejo pri oblikovanju frizure s padalom	• igre s padalom	obraz, v bazenu, ko se kopajo da jim gre voda čez oči, ali pa si pomagamo z zaščitnimi obroči. pazimo na položaj glave. • postopnost pri uporabi fena od pihanja na roki, uporaba fena na telesu do uporabe fena za sušenje las
• pustijo si obrisati nos • sodelujejo pri brisanju nosu	• sprejmejo brisanje nosu in poskušajo pihniti ali pa pomagajo tako, da robček nesejo do nosu, si potegnejo z robčkom pod nosom in ob pomoči pihnejo, pogledajo kam gre robček (v žep, v koš...)	• nega nosu	• robček naj bo majhen • učenca se usmerja, da pokaže, da potrebuje robček • uporaba pravljice o slončku, si ni znal obrisati nosu • postopnost, (pihanje vate, pihanje skozi nos, pihanje kot slonček v robček...) • učenec naj ima pri brisanju nosu zaprta usta
• pustijo si obrisati slino	• dovolijo, da se jim obriše slino	• brisanje sline	• pozorni smo na to da učenec vidi od kje prihaja robček in da uporabimo majhen robček

• sodeluje pri brisanju ust	• učenci primejo robček in si obrišejo usta	• brisanje ust	• uporabimo majhen robček, • nekateri učenci potrebujejo vzpodbudo in vodenje • kontrolo sline izboljšamo že s preходом na višje oblike hranjenja
• sodelujejo pri urejanju kopalnice	• po končani aktivnosti spremljajo in sodelujejo pri pospravljanju, (opazujejo kam sodi kaj in pomagajo v okviru svojih zmožnosti in pripravljenosti za sodelovanje)	• urejanje okolja	• stopnja aktivnosti je odvisna od otrokove pripravljenosti za sodelovanje, • otrok naj ima občutek, da je pomagal pri pospravljanju
OBLAČENJE			
• opazujejo, kako se oblači in slači	• opazujejo in pogledajo, ko se ga oblačijo, opazujejo ko se oblači oz. slači lutko	• jutranje urejanje	• pomembno je da učencu povemo in poimenujemo dele telesa, oblačil, ki jih slačimo, oblačimo. • učenca se lahko slači/oblači leže, sede na valju, klopi ali stoje odvisno od kontrole drže in gibanja
• pustijo se obleči in sleči	• pustijo in dovolijo, da se jih sleče/ obleče in pustijo oblačila nameščene, razen če jim je vroče	• jutranje urejanje	• obleka naj bo udobna, zračna, primerna letnemu času in priložnosti
• sodelujejo pri slačenju in	• pri slačenju se usedejo in	• jutranje	• izberemo primerna dovolj

oblačenju	sodelujejo (pogledajo kaj se dogaja, lahko potegnejo rokav, potisnejo roko iz rokava, vendar so počasni, vlečejo stvari in sodelujejo s prilagajanjem drže telesa)	urejanje	velika oblačila s čim manj gumbov in vrvicami pomembno mu je pomagati pri stopnjevanju aktivnosti in pri razporejanju obleke (čisto zložiti, umazano vreči v koš). učenec naj ima dovolj časa, da sodeluje po svojih sposobnostih.
sezujejo nogavice	se usedejo in potegnejo nogavice z nog (se sezujejo ob primernem času npr. ko gre v peskovnik ali ko riše s prstnimi barvami z nogami)	kako velika je moja noga	pomembna je stabilna podporna ploskev (valj, klopca – dovolj široka) in usmerjanje v aktivnost
slečejo spodnje perilo in si oblačijo spodnje perilo, enodelne kopalke	si sleče spodnje perilo, ko se gre kopat v bazen in se preobleče v kopalke oblači spodnjo majico	kopanje v bazenu	- zagotovimo stabilno podporno ploskev in usmerjamo v zagotavljanje intimne pri preoblačenju spodnjega perila, usmerjamo v redno dnevno preoblačenje spodnjega perila. - učenec lahko potrebuje nekaj pomoči pri oblačenju (prava stran oblačila, kje je odprtina za roko,...)
slačijo oblačila čez glavo	sodelujejo pri slačenju oblačil čez glavo, jih	telesna vzgoja	usmerjanje v slačenje, ko je vroče, ko se je

	vlečejo čez glavo		potrebno sleči za kopanje, ko se preoblačimo v pižamo, ... • stabilna podporna ploskev
• oblačijo oblačila čez glavo	• si potegnejo pulover čez glavo, poskušajo najti odprtine za roke preden se gre na sprehod	• sprehod	• stabilna podporna ploskev, učencu pustimo dovolj časa, usmerjamo pri določanju kaj je spredaj, zadaj (nalepimo znak)
• slečejo spodnji del trenirke/hlače	• si slečejo hlače, ko gredo na stranišče, ko se gre kopat, ko se gre počivat	• osebna higiena	• oblačila naj bodo elastična, dovolj velika in s čim manj gumbi, dnevno ponavlja situacije, ko si slečemo hlače • stabilna podporna ploskev
• oblačijo dolge/kratke hlače	• oblečejo športne hlače (kratke ali dolge)	• ura telovadbe	• potrebuje pomoč pri določanju kaj je spredaj, zadaj, obleka naj bo dovolj velika, elastična
• poznajo vrhnja oblačila	• poznajo vrhnja oblačila in vedo kam sodijo	• odhod v gozd in nabiranje kostonja	• oblačila odložimo vedno na isto mesto, ki ga označimo z učencu znanim znakom, fotografijo, da lažje najde oblačilo,
• oblačijo in slačijo vrhnja oblačila • snamejo si kapo z glave	• slačijo bundo/jopico, plašč, in jo obesijo na obešalnik • potegnejo kapo z glave (npr.	• odhod v živalski vrt in prihod nazaj v	• potrebno je predhodno odpeti gumbe, zadrge pri oblačilih, obešalnik naj

	ko pride na obisk, jo obesi oz. pospravi v rokav)	šolo	bo na vidnem mestu in dostopen
• izberejo med oblačiloma	• si izberejo kaj bodo oblekli, če se jim ponudi in se predstavijo sošolcem oz. staršem na modni reviji	• modna revija	• usmerjanje v možnost izbire v obliki igre in v konkretni življenjski situaciji
• poznajo enostavna oblačila in vedo kam sodijo	• sestavljajo dečka in ga oblačijo na leseni deski, mu »oblači« dele oblačil (razporeja kam sodijo hlače, majica, kapa, rokavice,...)	• pravljica o dečku, ki se ni znal odločiti kaj bi oblekel	• poslušajo pravljico o dečku, ki se ne more odločiti kaj bi oblekel in mu pomaga • napravimo ali poiščemo sestavljanke z figuro in oblačili in usmerjamo učenca, da poskuša kam sodi kateri del sestavljanke, naredimo obris učenca na velikem papirju in učenec nanj položi svoja oblačila, pojemo pesem o oblačilih in kam sodijo
• opozorijo na neudobje	• če je učencem neudobno (ga zebe, mu je vroče) opozorijo, pokažejo če so mokri	• igre na snegu	• ob neudobju se hitro odzovemo in poskušamo pomagati usmeriti učenca v rešitev (sleči, gre po kapo,...)

OBUVANJE IN SEZUVANJE			
opazujejo obuvanje in sezuvanje	učence se obuva in sezuva copate pred ali po neki dnevni aktivnosti le ti opazujejo	aktivnosti v razredu, dnevnem prostoru...	učenca obuvamo ali sezuvamo in zraven govorimo, kaj delamo
sodelujejo pri obuvanju in sezuvanju (z gibi)	učenci z gibi noge pomagajo pri obuvanju pred sprehodom	priprava na sprehod	lahko na začetku vadimo z nekoliko prevelikimi copati, čevlji
sezujejo natikače, cokle	- učenci se igrajo igrico »kdo se prej sezuje« - učenci se sezujejo in obužejo ob spremembi iz zunanjega okolja v notranji prostor	skupinske igre v razredu	učenca primerno vzpodbujamo
nataknejo natikače, cokle	učenci se pred neko aktivnostjo sam obuže	aktivnosti na prostem ali v razredu	pustimo učencu dovolj časa
sezujejo copate, (brez vezalk)	učenci se sami sezujejo v garderobi po oziroma pred sprehodom	sprehod v okolico šole	spodbujamo učenca, da sam prepozna svoje copate.
ob pomoči prepoznajo svoje copate, čevlje	učenci ob verbalnem spodbujanju poiščejo svojo obutev	obuvanje v garderobi	označimo prostor, kjer učenec shranjuje svojo obutev s primernim znakom
obužejo copate, (brez vezalk)	učenci si zjutraj sami obužejo copate	priprava na dnevne aktivnosti	biti mora dovolj časa
sezujejo copate, čevlje (na »ježka«)	skozi igro na posebni igralni kocki vadijo odpiranje in zapiranje »ježka«	metanje igralne kocke	igralna kocka naj bo čimbolj žive barve

• obujejo copate, čevlje (na«ježka«)	• učenci si obujejo čevlje pred odhodom ven	• priprava na aktivnosti v naravi	• učenca pohvalimo ob uspehu
• namestijo ustrezen čevelj	• v garderobi se učenci igrajo igro » čevlji se gledajo «, tako da pravilno nameščajo obutev	• odhod na sprehod	• učencu lahko rečemo, da se imata dva čevlja«rada«
• ob opozorilu očistijo čevlje v predpražnik	• obrišejo umazane čevlje v predpražnik, tako da nas oponašajo	• prihod v šolo	• poudarimo, da bodo čevlji bolj zadovoljni, če bodo čisti
• sezujejo copate, čevlje z vezalkami	• v garderobi se učenci igrajo »kdo se prej sezuje«	• aktivnosti v garderobi	• učenec naj čimveč nujnih opravil razume kot igro
• sezujejo visoke čevlje, škornje	• sezujejo se v garderobi	• prihod v šolo	• vedno naj bo na razpolago dovolj časa
• obujejo visoke čevlje, škornje	• obujejo se v garderobi	• odhod iz šole	• pozitivna vzpodbuda (vključeni tudi starši)
OSEBNA UREJENOST			

• kažejo zadovoljstvo, če ga učitelj obleče v čista oblačila	• učenci opazujejo, ko jih učitelj obleče v čista oblačila	• dnevne aktivnosti	• učitelj verbalno opisuje kaj dela
• pokažejo zadovoljstvo ob česanju	• učenci opazujejo, kako jih učitelj češe	• dnevne aktivnosti	• učitelj verbalno opisuje kaj dela, primeren glavnik
• pustijo si sušiti lase in oblikovati pričesko	• učenci opazujejo, kako jim učitelj suši lase	• umivanje glave in sušenje las	• ob ogledalu in pogovoru
• pustijo si striči nohte	• učenci opazujejo striženje nohtov	• dnevne aktivnosti	• veliko pazljivosti in zraven poimenujemo prste
• ločijo med izrazito čistimi in umazanimi oblačili in obutvijo	• izbirajo čista oblačila in obutev v konkretni situaciji	• jutranje oblačenje	• na izbiro so zelo umazana in čista oblačila
• pokažejo na strgano obleko	• tekom dneva na svojem oblačilu pokažejo motečo spremembo	• dnevne aktivnosti	• na začetku gre za bolj opazno spremembo
• obesijo vrhna oblačila na obešalnik	• po sprehodu učenec obesijo plašč ali jopico na obešalnik	• čas v garderobi po sprehodu	• potrebno še opozorilo in označeno mesto z znakom ali napisom
• namažejo si roke s ponujeno kremo	• učenci si razmažejo ponujeno kremo po rokah	• čas po neki delovni ali likovni tehniki	• pazimo na količino kreme ter da je učenec ne da v usta

SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE			
UPOŠTEVANJE VARNOSTNIH UKREPOV			
• prestopijo oviro • varno odprejo vrata	• pogled osredotočijo na oviro • dvignejo nogo, da stopijo čez oviro • primejo za kljuko in odpre vrata	• prestopanje ovir skrivanje za vrati–telesna vzgoja	• učenca učitelj uči, kako opazovati in kako reagirati na predmete v okolju trening motoričnih spretnosti
• pustijo zavoro na individualno prilagojenem vozičku	• učenci ne uporabljajo zavore nekontrolirano	• vsakodnevna situacija • premikanje iz prostora v prostor • postanek na poti (vzpon, spust)	• uporaba individualnega prilagojenega vozička je zahtevna, naučiti se je mora tudi učitelj
• prilagodijo hitrost gibanja	• gibajo se po razredu, hodniku dovolj počasi, da lahko opazujejo okoli sebe	• vsakodnevno premikanje iz prostora v prostor • hoja med ovirami	• po potrebi učitelj učenca vodi za roko in ga opozarja na ovire • učitelj zadržuje individ. voziček v počasnem tempu
• varno sedejo	• sedejo na kavč • sedejo na stol z naslonjalom • sedejo v individ.prilag. voziček	• vsakodnevne priložnosti • igra : kdo je zadnji? (kdor ostane brez stola, je izključen)	• učitelj opozarja na nevarnost padca
• hodijo ob robu cestišča	• hodijo ob robu ceste z vodenjem • hodijo sam ob robu ceste	• sprehod, pot v šolo	• učitelj opozarja na nevarnosti na cestišču
• med hranjenjem so	• med uživanjem hrane učenci ne	• vsakodnevni	• učitelj opozarja na

učeneci tiho • hranijo se s primernimi zalogaji	govore ali prepevajo	obroki	nevarnost zadužitve
• previdno primejo skodelico z vročo tekočino • previdni so z vročo vodo • previdni so z glavnikom	• učenci preverijo temperaturo skodelice ali vode s približanjem prsta	• vsakodnevni obrok	• učitelj opozarja na vročo vodo, predmete, tam kjer to ni mogoče morajo biti nameščene varovalke in zaščite (mešalne pipe)
• postavijo se stran od pripomočkov in aparatur, ki so zanje nevarne	• počesejo punčko z dolgimi lasmi • učenci ne potiskajo rok ali s predmetov v strojčke ali stroje	• igra s punčkami • obisk delavnice	• učencu, ki ne zna sam biti previden damo glavnik brez ostrih linij • učitelj poskrbi za spremstvo, ki pomaga usmerjati učence v prostoru s stroji
• vedo, čemu služijo vtičnice	• učenci ne potiskajo prstov ali predmetov v vtičnice	• vsakodnevne situacije (bivalni prostori)	• kjer ni dovolj nadzora, morajo biti vtičnice zaščitene ali nedosegljive!
SKRB ZA ZDRAVJE			
• pustijo nameščene sonde, katetre	• učenci ne izvlečejo s telesa nameščenih sond, katetrov	• vsakodnevna situacija • čas bolezni	• zaradi posebnih potreb nekateri učenci potrebujejo pripomočke pri hranjenju in umivanju, brez teh so zdravstveno lahko hudo ogroženi
• pustijo se urediti	• pustijo, da ga umijemo • pustijo, da ga uredimo po	• vsakodnevna situacija	• pri negi telesa je potrebno poskrbeti za

	opravljeni potrebi	v času bolezni	intimnost!!
primerno ravnajo s svojim telesom	učence se ne udarja, grize ali kako drugače namerno poškoduje	- pridobivanje znanja o telesu in skrbi za moje telo	- v primeru avto agresije je potrebno ustrezno ravnati: obrniti se na osebo s takim znanjem, če ga učitelj sam ne zmore - izbrati pravilno modifikacijo in ustrezen psiho analitičen pristop
umijejo si roke pred hranjenjem	umijejo si roke na opozorilo	vsakodnevni obroki	učitelj lahko s slikovno komunikacijo na vratih jedilnice opozori na pripravo na obrok. Nujno potrebno je to za učence, ki se tako sporazumevajo
- umijejo si roke po opravljeni toaleti - redno si umivajo zobe - redno si umivajo telo	skrbijo za higieno na opozorilo	- vsakodnevno urejanje - projekt : skrb za moje telo	skrb za svojo varnost in zdravje potekata vsakodnevno in povsod ,učenec se navadi, da je umiti in čist in učenje preide v potrebo in navado
PRIMERNO RAVNANJE V PRIMERU BOLEZNI			
ostanejo v postelji, ko zbolijo	učenci vedo, da mora počivati v primeru bolezni	- čas bolezni - igra vlog	učitelj naj pomaga staršu, oz. negovalnemu osebju, kako pristopiti k učencu, da bo ostal v postelji
opozorijo na bolečino	- učenci pokažejo, oz. povedo, da jih nekaj boli - nakažejo bolečino	ob bolečini	pri odkrivanju bolečine moramo biti zelo dovtetni in pozorni, ker jo naši učenci zelo

			različno nakažejo
• pustijo se pregledati zdravniku	• ob pregledu zdravnika se ne branijo	• pregled zdravnika • igra vlog :ko sem bolan	• pri pregledu pazimo, da učenca ne vznemirjamo še z dodatnimi dražljaji (beli plašč, zdravljenje drugega v isti sobi,...)
• vzamejo tableto • popijejo sirup	• ob ponujeni tableti odprejo usta in jo sprejmejo	• ob bolezni • igra vlog	• tableto lahko tudi razdrobimo, sirup pomešamo v čaj
• pustijo si oskrbeti rano, namestiti kateter, sondo	• učenci si puste očistiti rano	• ob majhni poškodbi,npr.na izletu	• ob tej priložnosti pritegne učitelj še ostale učence, da gledajo in sodelujejo
• pustijo si izmeriti telesno temperaturo	• pustijo si vstaviti termometer pod pazduho, zmeriti temperaturo z ušesnim termometrom • pustijo si namestiti trak na čelo	• ob bolezni • igra vlog	• učitelj lahko preko igre vlog učenca pripravlja na čas, ko bo to aktualno
• obiščejo prijatelja v bolnišnici	• obiščejo prijatelja v bolnišnici	• ob bolezni sošolca	• učitelj opozarja na vedenje v bolnišnici

3.2. DRUGA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
HRANJENJE			
• med hranjenjem obsedijo za mizo	• učenci brez spodbud sedejo za mizo in počakajo, da so postreženi	• redni dnevni obroki	• z rednim spodbujanjem prehajajo spretnosti v navade
• preden pojedjo hrano, jo dobro prežvečijo	• učenci hrano premetavajo po ustih	• redni obrok	• učencu poskušamo preprečiti, da bi kos hrane takoj pojedel brez žvečenja • pazimo, da ne pride do zadušitve
• razlikujejo hrano po okusu	• okušajo dve različni vrsti hrane zaporedoma	• izrazito kislina in izrazito sladka hrana	• za začetek ponudi učitelj hrano, ki se močno razlikuje med sabo
• hranijo se z žlico brez polivanja	• samostojno nesejo hrano na žlici od krožnika do ust in pri tem ne poliva	• redni dnevni obroki	• vsakodnevno učitelj posveča skrb čistoči pri mizi
• odložijo kozarec brez polivanja	• učenci prenesejo oi odložijo kozarec na mizo brez polivanja	• kozarec, posoda z jabolki,...	• učitelj spodbuja učenca, da prenaša stvari • igra: lovljenje ravnotežja, prenašanje stvari iz enega konca razreda v drugi –na mizo
• pri hranjenju uporabljajo nož in vilico	• skupaj z učenci razrežemo hrano	• celota in deli • trda hrana in	• učencu pomagamo le toliko kot je to potrebno le pri rezanju, ne pa pri

	• učenci uporablja nož in vilico, si razrežejo hrano • namažejo namaz na kruh	kako jo razdelimo na manjše dele	nošenju hrane v usta • učencu ponudimo prilagojen pribor, če je to potrebno
• preko dneva si sami postrežejo s hrano	• v primeru, da so žejni si sami vzamejo sok ali vodo • ko so lačni, vzamejo hrano • pripravijo i sadje in zelenjavo (operejo sadje, olupijo sadje in zelenjavo)	• dosegljiva pijača in hrana	• učence navajamo, da sami, tudi brez nenehnega odobravanja druge osebe, poskrbijo za sebe • osvežilna pijača (voda, avtomati z vodo,...) naj bo vedno na voljo
• izberejo med različnimi vrstami hrane	• povedo oz. pokažejo, kaj bodo (zajtrkovali) jedli • na krožnik si naložijo hrano po lastni izbiri • nalijejo si tekočino • zajamejo hrano in jo naložijo na krožnik	• redni dnevni obroki	• pri ponujanju hrane in torej dajanju možnosti izbire ne smemo pozabiti na učence, ki se težko izražajo in potrebujejo prilagojene metode komunikacije • prehranjevanje se dogaja vsak dan večkrat in ob tem lahko razvijamo pri učencu tudi več drugih lastnosti, med drugim tudi avtonomijo in pravico odločanja
• pospravijo mizo po obroku	• učenci odnesejo svojo posodo z mize, z vlažno krpo pobrišejo mizo • pospravijo stol	• redni dnevni obroki • posoda, krpa, stol	• učenca navajamo, da počisti svoj neposredni prostor in za seboj
• pravilno odložijo jedilni pribor	• po uporabi pravilno odložijo jedilni pribor na krožnik oz.	• redni dnevni obrok	• usmerjanje v varno uporabo jedilnega pribora

	ob krožnik, uporabijo prtiček • pripravijo jedilni pribor pred obrokom, izberejo hrani primerne		
• pripravijo mizo, pogrinjek	• pripravijo mizo za obrok, • pripravijo pogrinjek • uporabijo prt, razdelijo jedilni pribor, krožnike, kozarce	• redni dnevni obrok	• usmerjanje v aktivno vlogo pri pripravi mize • učenci naj se menjavajo pri pripravi za odrok (uvedba dežurstev)
• ob spodbudi uporabljajo osnovna pravila bontona	• na spodbudo se učenci zahvalijo za zaželen dober tek • učenci ob opozorilu zaželijo dober tek, ko vstopi v jedilnico	• redni dnevni obroki	• učitelj spodbuja tudi učence, ki neverbalno komunicirajo in tiste, ki uporabljajo alternativne oblike, da sodelujejo pri osnovnem bontonu. V ta namen naj bo jedilnica opremljena tudi s slikovnimi sporočili
NAVAJANJE NA KONTROLO MOČENJA IN BLATENJA			
USVAJANJE HIGIENSKIH NAVAD			
• sprejmejo menjavo plenice	• pustijo si menjati plenice, pustijo plenico nameščeno in izrazijo zadovoljstvo ob čistoči	• osebna higiena	• menjava plenice in položaj, v katerem se menjava, sta odvisna od sposobnosti učenca za sodelovanje
• pokažejo na potrebo	• opozorijo na potrebo, diskretno, opozorijo pedagoga in gre do wc- ja	• potrebe pri učencu	• navajanje učenca da pokaže na potrebo, občasno se ga spomni, posebno če se zaigra
• gredo do stranišče	• gredo sami do stranišča ali	• prostori v	• pri otroku z večjimi

	se jih odpelje do stranišča	»šoli«	gibalnimi težavami je potrebna prilagoditev dostopa do wc – ja, da je dovolj prostora, ..., pokaže kdaj potrebuje pomoč, za označitev prostorov se lahko uporabi sličice, barve, ...
• opravijo potrebo na stranišču	• se uredijo na wc, slečejo, oblečejo, se obrišejo s papirjem in papir odvržejo v školjko	• higiena	• pri večjih fizičnih ovirah je potrebna pomoč pri prehodu na wc školjko, prilagoditev wc školjke, pri brisanju se lahko uporabi tudi prilagoditve (avtomatska prha v wc ju)
• so državni podnevi	• so državni podnevi, ponoči jih zbuja na ure	• uporaba wc ja	• postopen prehod od plenice ponoči do noč brez plenice, ko učenec nekaj noči že ni močil, kontrola količine tekočine pred spanjem. uporaba pohval.
• potegnejo vodo po opravljeni potrebi	• učenci po opravljeni potrebi potegnejo vodo in postopno vključujejo wc metlico	• urejanje okolja	• navajanje na čisto okolje
• se slečejo in oblečejo na wc-ju	• se uredijo po opravljeni potrebi	• osebna urejenost	• potrebuje več časa
• uredijo prostor po opravljeni potrebi	• po potrebi potegnejo vodo, potreben je občasen nadzor, pokrije pokrov wc školjke	• urejanje okolja	• dostopnost gumba za poteg

• si umijejo roke	• si umijejo roke, si splaknejo milnico in obrišejo roke ter zaprejo vodo • si umijejo roke, ko je to potrebno oz. primerno (po opravljeni potrebi, ko so umazane, pred hranjenje, po hranjenju,...)	• umivanje rok	• pozorni moramo biti na temperaturo vode, navajanje na zapiranje vode • prilagoditev višine umivalnika otroku, prilagoditev pipe, brisačke in milo mora biti na dostopnem mestu, narišemo postopek umivanja rok in ga nalepimo nad umivalnik
• opozorijo ob odvajanju	• povedo, kaj so opravili na wc-ju in sprejmejo posege vezane na odvajanje (tableta, dovoli vstavitev svečke)	• skrb za zdravje in zdravo življenje	• redno beleženje in usmerjane učencev
• gredo v kopalnico ob primernem času	• gredo v kopalnico ko se dogovori za določeno aktivnost s področja nege ali pa pokažejo, da se jih zapelje	• prostori v stanovanju	• pomembno je da se upošteva želje in potrebe učenca
• odprejo pipo in zapre pipo	• si uspejo odpreti vodo • si pripravijo vodo primerne temperature • zaprejo vodo	• umivanje rok	• prilagoditev višine umivalnika, primerno prilagojene pipe
• zavihajo si rokave	• zavihajo rokave preden si umijejo roke (po likovni aktivnosti)	• likovna aktivnost	• pri ožjih oblačilih potrebuje pomoč

si umijejo roke z milom	pri umivanju rok so samostojni ne polivajo, si splaknejo milnico in obrišejo roke, občasno jih je potrebno opozoriti na čas kdaj naj si umije roke (ko je umazan, pred hranjenjem...)	umivanje rok	prilagoditev kopalnice otroku, da je vse na dosegu da zagotovi samostojnost
namažejo si roke s kremo	namažejo roke po umivanju rok	umivanje rok	navajanje na primerno količino kreme
si umijejo obraz	si umijejo obraz (ne tudi za ušesi) samostojno, občasno potrebujejo usmerjanje	nega obraza	prilagoditev kopalnice, utrjevanje delov telesa in telesne sheme
namažejo se s kremo po obrazu	si razmažejo kremo po obrazu	nega obraza	pomagamo si z ogledalom
poznajo svojo zobno ščetko in jo vzame	poznajo svoj pribor za osebno nego	umivanje zob	ščetka naj bo prepoznavna po barvi, znaku...
nanesejo si zobno pasto	odprejo zobno pasto, nanesejo zobno pasto	umivanje zob	prilagodimo način oz. embalažo zobne paste
si umijejo zobe	si umivajo zobe, potrebno je vodenje v smislu časa umivanja	umivanje zob	prilagoditev okolja, pripomočkov, če je potrebno
izplaknejo usta z vodo	si splaknejo zobe z vodo in jo izpljunejo	umivanje zob	navajanje na izplakovanje z vodo
postavijo lonček z zobno ščetko na ustrezno mesto	uredijo okolje (postavijo zobno ščetko in lonček na svoje mesto)	urejanje okolja	označevanje z znaki, da se lažje orientira med predmeti
obrišejo si nos v robec	pustijo si obrisati nos oz. si obrišejo nos, znajo pihniti	brisanje nosu	pozorni smo na položaj glave in položaj ust, ki naj

	skozi nos		bi bile zaprte
• kontrolirajo slinjenje in se obrišejo okoli ust	• kontrolirajo slino oz si sami obriše slino	• kontrola slinjenja	• pomembno je, da so robčki dostopni učencu
• umijejo si noge in se redno preobleče nogavice	• se igrajo v bazenčku z mivko in si nato umijejo nog in obužejo nogavic	• igre v bazenčku	• razvijanje občutke za potrebo po umivanje, navajanje na dnevni ritem umivanja
• sodelujejo pri pripravi kopalnice za kopanje	• pomagajo pri pripravi okolja in pripomočkov za kopanje, odhod na bazen,	• kopanje ali odhod na bazen	• pomembna je dostopnost pripomočkov učencu
• se slečejo	• se slečejo pred vstopom v bazen/ v kad	• odhod na bazen	• potrebuje dovolj časa in primerna klop za oblačenje in
• se zmočijo pri kopanju, uporabijo šampon in se tuširajo ter obrišejo	• se sami zmočijo, pri šamponiranju občasno potrebujejo pomoč ter pri splakovanju in brisanju.	• kopanje in nega telesa	• prilagoditev okolja, prilagoditev količine mila, mešalne pipe z omejitvijo zg. temperature,...
• odložijo umazano perilo na ustrezno mesto	• ločijo čisto in umazano perilo • ga odložijo v primerno posodo	• urejanje okolja	• razvijanje občutka za čistočo
• se tuširajo z milom	• pri tuširanju potrebujejo manjšo pomoč pri izpiranju	• nega telesa in tuširanje	• prilagoditev okolja, omejitve količine šampona, mešalne pipe z omejitvijo zg. temperature,...
• sodelujejo pri urejanju kopalnice	• uredijo kopalnico po kopanju	• urejanje okolja	• usmerjanje v urejenost in skrb za red
• sodelujejo pri pripravi na	• pripravijo brisačo,	• umivanje las	• prilagodimo količino

umivanje las	šampon,...		šampona, prilagodimo prostor,...
sodelujejo pri umivanju las	- pri umivanju las si zmočijo lase in ob pomoči vzamejo primerno količino šampona - pomagajo zmasirati lasišče, vendar ne po vsej glavi - pri izpiranju potrebujejo pomoč, - se posušijo in počesejo	umivanje las	prilagoditev okolja, šampona v malih vrečicah, kjer je problem količina, mešalne pipe z omejitvijo zg. temperature,...
opazijo razlike v razvoju in pokažejo na spremembe	se seznanijo s spremembami v tem obdobju (spolni znaki odraščanja in pojav menstruacije)	ko postanemo odrasli ali doba odraščanje	pomembna je priprava in usmerjanje v spremembe v obdobju pubertete, usmerjanje v intimnost in graditi na zaupanju med specialnim pedagogom in mladostnikom
navajajo se na intimno nego	opazujejo in sodelujejo pri umivanju in preoblačenju spodnjega perila, dekleta sodelujejo pri nameščanju in menjavi vložkov in intimni negi,	spremembe na telesu in intimna nega	razvijanje občutka intimnosti
sodelujejo pri urejanju prostora	sodelujejo pri urejanju okolja in odložijo uporabljene vložke v koš, pospravijo, odvrže umazano perilo v koš, uredi kopalnico za seboj.	urejanje okolja	potrebno je spodbujanje k urejanju okolja za seboj in razvijati občutek za red.

OBLAČENJE			
• sledijo oblačenju in slačenju	• opazujejo in sledijo s pogledom pri oblačenju in slačenju, podajo roko, nogo	• jutranje urejanje	• izberemo primeren prostor in primerno mesto ,kjer ima učenec največ stabilnosti, smo za otrokom ali pred otrokom odvisno od pomoči, ki jo potrebuje, da lažje sodeluje, včasih si pomagamo z ogledalom, poimenujemo dele oblačil in dele telesa, ga odpeljemo do ogledala, da se pogleda kako je urejen
• izražajo zadovoljstvo ob urejenosti	• pustijo oblačila na sebi in so zadovoljni če se jih pohvali, opazujejo kako so drugi urejeni ob igrici kaj ima učenec na sebi	• družabna igra kaj imam na sebi	• od poimenovanja oblačil postopno prehajamo na določanje oblačil po barvi, razporejamo po velikosti (Janez ima krajše hlače kot Miha), to narišemo
• poznajo svoja oblačila	• ob igrici kaj je moje prepoznajo svoj del oblačila	• »Škratek je našel stvari«	• otroci prispevajo vsak del oblačila kot vstopnico za igrico o škratku, ki je našel stvari, otroci opazujejo, kaj manjka na učencu in mu pomagajo poiskati oblačilo
• slečejo in oblečejo spodnje perilo, majico, hlače	• se uredijo zjutraj, preoblečejo spodnje perilo, ob tem pojejo pesmico in zjutraj se oblečemo,....	• jutranje/ večerno urejanje	• potrebuje primerno mesto, primerno podporno ploskev in dovolj časa, usmerjamo v redno preoblačenje spodnjega perila, potrebno mu je

			pomagati pri določanju kaj je spredaj zadaj (znaki) in usmerjanje v izražanje potrebe po pomoči, ko to potrebuje. pri slačenju potrebuje pomoč pri odpenjanju manjših gumbov, patentnih zadrgeh in spodbudo, da vztraja v aktivnosti
si slečejo in oblečejo vrhnja oblačila	ko vstopi v prostor, si v garderobi, predsobi slečejo oblačilo, kapo, rokavice na en prst, potrebuje pomoč pri odpenjanju/zapenjanju gumbov, patentne zadrge	obisk	učencu pomagamo le toliko, kolikor pomoči potrebuje, oblačila naj bodo enostavna in primerna letnemu času in priložnosti
sezujejo nogavice, hlačne nogavice	slečejo nogavice, hlačne nogavice, ko gredo npr. na fizioterapijo	odhod na fizioterapijo	predhodno je pomembno zagotoviti stabilno podporno ploskev, usmerjanje v čim bolj aktivno sodelovanje
obujejo nogavice in hlačne nogavice	si obujejo tople nogavice, hlačne nogavice, ko gredo na hladno npr. sankat	sankanje	pri oblačenju hlačnih nogavic se učencu pomaga z že nabranimi nogavicami, s pomočjo posebnega pripomočka za obuvanje nogavic, ... nogavice naj bodo dovolj elastične.
odpnejo / zapnejo večje gumbe	na ploščici oz kocki z gumbi odpnejo večje gumbe in jih zapnejo	razvijanje fine motorike	od zapenjanja gumbov na ploščici preidemo na napenjanje pri sošolcu in

			na zapenjanje pri sebi
• zapnejo /odpnejo zadrgo	• zapnejo zadrgo (na kocki, na Metkini hiši in nato na učenčevem oblačilu) • odpre in zapre zadrgo na puloverju, težje na ozkih hlačah	• razvijanje fine motorike	• postopnost od večjih zadr, ki jih prilagodimo z večjim obročkom, do manjših
• opazijo spremembe na obleki	• opozorijo na obleko, ki je mokra, umazana, raztrgana, premajhna pri sebi in pri sošolcih	• igranje na snegu	• usmerjamo učenca naj pokaže, da je obleka spremenjena in skušamo poiskati rešitev skupaj z njim
• izberejo obleko	• izberejo si oblačilo glede na vreme • opazujejo, kako so ljudje oblečeni ob različnih vremenski pojavih	• vremenski pojavi in kako se oblečemo	• v začetku ponudimo dva oblačila, kasneje več in različnih, izbere glede na vreme, usmerjanje v dele oblačil primerne letom in priložnostim
• pospravi obleko	• pospravijo obleko (zložijo obleko, pospravijo na primerno mesto)	• urejanje okolje in oblačil	• prilagoditev omare, da so dosegljive otroku in da jih ne odpira v neprimernem času, usmerjanje v občutek za čisto in umazano obleko
• se orientirajo na telesu in poznajo dele oblačil	• poznajo dele oblačil in vedo kam sodijo (kapa na glavo, rokavice na noge, nogavice na noge,...) in povedo kam sodijo, jih poskušajo namestiti, potrebuje pomoč pri zahtevnejših oblačilih (kombinezon,...)	• oblačenje	• prehod od znanih delov oblačil k manj znanim in običajnim

OBUVANJE IN SEZUVANJE			
• pustijo se obuti in sezuti	• učitelj učence obuva in sezuva čevlje pred ali po odhodu iz šole • učenci opazujejo in dovolijo, da se jih obuže/sezuje ter sodelujejo po svojih sposobnostih	• prihod in odhod iz šole	• pogovor
• sodelujejo pri obujanju in sezuvanju (z gibi)	• učenci (z gibi noge) pomagajo pri obujanju in sezuvanju	• sprehod	• verbalno vzpodbujanje
• sezujejo in obužejo natikače	• sezujejo in obužejo se pred različnimi gibalnimi vajami	• gibalne vaje na blazinah	• uporabljamo pohvalo
• sezujejo copate, (brez vezalk)	• pred poslušanjem pravljice na blazini si učenci sezujejo copate	• pravljичna ura	• sedenje na blazini, sproščeno vzdušje
• obužejo copate, (brez vezalk)	• po končani pravljici si učenci obužejo copate	• pravljичna ura	• copati naj bodo enostavni, brez vezalk
• prepoznajo svojo obutev	• učenci si sam poiščejo svoje čevlje v garderobi	• aktivnosti v garderobi	• obutev je vedno na istem mestu
• sezujejo sandale (na ježka)	• učenci v parih tekmujejo v sezuvanju	• sprostitvene aktivnosti	• pazimo pri izbiri parov
• obužejo sandale (na«ježka«)	• učenci v skupini tekmujejo v obujanju	• sprostitvene gibalne aktivnosti	• pohvalimo vsakega učenca, ki se je trudil
• pravilno namestijo obutev (levo, desno)	• pri obujanju pravilno nameščajo obutev	• obujanje v garderobi v garderobi	• razgovor in ponazoritev
• očistijo čevlje v predpražnik	• ob prihodu iz sprehoda si učenci sami očistijo čevlje	• sprehodi po naravi (tudi v slabem)	• sami damo zgled

		vremenu)	
• odvežejo vezalke	• sezujejo si copate z vezalkami ob obisku	• medsebojno druženje	• pogovor o kulturi sezivanja
• sezujejo in obučejo zimsko obutev	• po prihodu ali odhodu ven se sami sezujejo oziroma obučejo v garderobi	• igre na snegu • sankanje	• pogovor o pomenu zimske obutve...
• napeljejo vezalke	• na poseben karton z luknjami napeljejo vezalke • napeljejo vezalke v čevlji	• vaje fine motorike	• velikost luknjic naj bo primerna učenčevim spretnostim
• zavežejo vozec	• učenci zavežejo vozec na čevlju namesto «Tince iz zgodbe», ki tega še ne zna	• poslušanje zgodbe »O Tinci« (ki ne zna zavezati vozca)	• pri učenju na nižjih stopnjah so pravljice zelo učinkovite
OSEBNA UREJENOST			

• pustijo se obleči v čista oblačila	• učenci se tekom dneva pri neki dejavnosti umažejo • pustijo se preobleči	• oblačenje in slačenje	• učencu razložimo in pokažemo zakaj ga moramo preobleči, vedno pazimo na primernost oblačil, (opozorimo tudi starše, velikost oblačil...)
• opazujejo v ogledalu, kako mu učitelj oblikuje pričesko	• pokažejo zadovoljstvo, ko se v ogledalu vidijo urejene	• jutranje česanje	• upoštevamo vsak učencev namig, dobro ga opazujemo
• držijo v rokah sušilec za lase	• ne bojijo se sušilca • učitelj jim pomaga, da si posušijo lase	• nega las	• pazimo in opozorimo učenca na nevarnost elektrike
• sušijo si lase	• samostojno si suši lase	• obisk kopališča	• dovolj časa
• opazujejo urejanje nohtov	• držijo roko v primerni legi • učitelj striže nohte • si poskušajo striči nohte z večjo ščipalko	• igre vlog (pediker)	• ob igri se pogovarjamo
• očistijo si nohte s krtačo	• učenci si sami očistijo nohte s krtačo	• večerna toaleta	• po potrebi opozorimo učenca na umazane nohte
• poiščejo čista oblačila in obutev	• si izberejo čista oblačila in obutev	• urejanje pred obiski pri prijateljih	• pustimo jim čimveč samostojnosti

• pokažejo na strgane čevlje	• opozorijo na strgane čevlje • pokažejo neugodje	• športne aktivnosti	• vedno si vzamemo čas, da uredimo učenca in njegove osebne stvari
• pospravijo obleko in obutev na ustrezno mesto	• pospravijo obleko in obutev v omaro ali na polico	• čas po sprehodu	• učencu pustimo dovolj časa
• uporabljajo krtačo za lase	• se počesejo z krtačo	• urejanje pred odhodu k prijatelju	• krtača naj bo primerna za držati
• pazijo na svojo obleko in obutev (da ne umaže ali strga)	• pazijo na svojo obleko in obutev	• športne aktivnosti	• primerna obleka glede na različne aktivnosti
• izberejo oblačilo in obutev glede na vreme, letni čas ali aktivnost s pomočjo	• v garderobi izberejo oblačila in obutev ob pomoči učitelja	• vse dnevne aktivnosti	• vsakodnevno opazovanje vremena
UPOŠTEVANJE VARNOSTNIH UKREPOV			
• varno premagujejo ovire (prag, preproga)	• ob gibanju gledajo po prostoru • zaznavajo elemente v prostoru • se izogibajo oviram	• igra: kaj vse je v prostoru?	• skozi naloge opazovanja učitelj izvaja trening zaznavanja, še posebej je to pomembno za slepe osebe, ki jih s tipom uči spoznavati prostor in ovire v njem!
• varno sedijo v individualno prilagojenem vozičku	• v vozičku pustijo pravilno nameščene noge, pripete pasove in ne skačejo v sedežu • izklopijo električni voziček	• opazujemo svoje telo, kje so roke, kje noge, kako sedimo	• učitelj opozarja na možnost padca

	ko se pripeljejo za mizo		
• varno zaprejo vrata	• vstopijo v prostor in nato zapre vrata	• gibanje iz prostora v prostor	• prehodi iz enega prostora v drugi zahtevajo določeno spretnost, ki jo je potrebno operacionalizirati in vaditi po elementih
• hodijo počasi po stopnicah	• po stopnicah ne hitijo, gledajo naprej	• vzpenjanje in spuščanje po stopnicah dnevne aktivnosti	• učitelj opozarja na tempo, hodi z učencem
• hodijo (se vozijo) po pločniku	• hodijo po pločniku z vodenjem	• odhod v trgovino	• učitelj drži učenca za roko in ga vodi po pločniku • učenca na vozičku je potrebno opozarjati na robove pločnika (pomoč drugega učenca!)
• prečkajo cesto po prehodu za pešce	• skupaj s skupino prečkajo cesto po zebri	• odhod v trgovino • projekt : prometna vzgoja	• skozi projekte učitelj načrtno stimulira učence
• ustavijo se pred STOP znakom	• ob učnem sprehodu učenci prepoznajo stop znak ob cestišču in ga upoštevajo	• učni sprehod	• učitelj mora že v razredu dovolj nazorno predstaviti učencem stop znak
• hranijo se s primernim tempom	• učenec sledi našim gestam in je po diktiranem tempu	• malica	• za učencem, ki nimajo naravnega tempa hranjenja je potrebno pomagati z doziranjem tempa
• jejo z zaprtimi usti	• med hranjenjem ima zaprta usta, ne govori	• malica	• učitelj opozarja učence, da med jedjo ne govorijo

• previdno ravnajo z vilico	• z vilico se ne igrajo s sošolci	• kosilo	• učitelj opozarja na nevarnost (oči!)
• previdni so ob vroči plošči	• v kuhinji ne polagajo rok na ploščo	• gospodinjski pouk	• primerni so štedilniki, ki kažejo temperaturo (steklokeramič na plošča je žareča!)
• previdni so s škarjami	• škarje odlagajo na primerno mesto	• likovni pouk, izrezovanje	• lahko uporabljamo škarje, ki nimajo ostrega zaključka
• previdno ravnajo s steklom, porcelanom	• krožnike, skodelice iz stekla previdno polagajo na mizo, polico	• gospodinjski pouk	• namenoma učitelj ponuja tudi lomljivo posodo, da se učenci naučijo rokovanja z njo
• nosijo zaščitno obleko, primerno obutev	• v kuhinji si nadenejo predpasnik	• gospodinjski pouk	• učence učitelj navaja na uporabo zaščitne obleke, nosi jo tudi sam
• previdno ravnajo v bližini vroče plošče (odstranijo vnetljive stvari)	• kuhinjske krpe, časopis odlagajo stran od vroče plošče	• Gospodinjski pouk	• učitelj opozarja na vnetljivost tudi pokaže
• pravilno držijo v roki kuhinjski strojček za sekljanje (v ustrezni smeri)	• strojček imajo usmerjen v posodo, • dokler je prižgan, ga ne vzamejo iz posode	• gospodinjski pouk, stepanje smetane	• pri uporabi strojčkov mora biti učitelj ves čas navzoč!
• SKRB ZA ZDRAVJE	•	•	•
• umijejo si roke v času priprave na obrok	• sledijo skupini in si umijejo roke pred malico	• malica	• velikokrat je skupina tista, ki učenca motivira za pridobivanje navad
• umijejo si roke po potrebi	• umijejo si roke, ko so umazane (vidna umazanija)	• gnetenje glin, lepljenje	• učitelj večkrat ob delu opozori, da si učenci pregledajo roke

• redno si umivajo telo	• umijejo si telo (občasno potrebujejo opozoril)	• šola v naravi	• učitelj opozarja na higieno v času šole v naravi, poskrbi za intimnost!
• umijejo sadež, zelenjavo pred jedjo	• umijejo si sadež preden ga pojedo	• malica	• pri pripravi hrane učitelj opozarja na čistočo in na morebitno obolenje
• redno se gibajo	• sodelujejo pri telesni vzgoji	• telesna vzgoja različne gibalne igre	• učitelj poskuša čim bolj motivirati učence h gibanju skozi zanimive igre
• spoznavajo zdravo prehrano	• vedo, zakaj je dobro jesti sadje	• malica, projekt : zdravje	• načrtno učenje o zdravi prehrani je del vsakodnevnega vzgajanja učencev
PRIMERNO RAVNANJE V PRIMERU BOLEZNI			
• pustijo si pregledati rano • pustijo si poslušati srce • pustijo si dati injekcijo	• pustijo, da se mu pregleda poškodba • umirijo se ob prigovarjanju	• ob poškodbi npr. v razredu • igra vlog	• skozi igro lahko učitelj pripravlja učence na čas, ko bodo zboleli, le ta naj bo sproščena in zanimiva
• ostanejo v bolnišnici	• ob bolezni brez večjih težav ostanejo v bolnišnici	• ob bolezni • igra vlog	• obisk bolnišnice je lahko učna ekskurzija z majhno skupino učencev, lahko pa bolnišnico zaigramo občasno tudi v razredu in nas obišeče zdravnik
- po potrebi pokličejo pomoč	- učenci ob poškodbi sošolca opozorijo učitelja ali drugo osebo	- ob poškodbi	- učitelj opozarja učence, da znajo odreagirati in kdaj je to nujno potrebno

3.3. TRETJA STOPNJA

OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
HRANJENJE			
• žvečijo hrano z zaprtimi usti	• med hranjenjem učenci jedo z zaprtimi usti	• redni dnevni obroki	• usmerjanje v žvečenje z zaprtimi usti je pomembno tudi zaradi varnosti pri hranjenju!
• nesejo hrano v usta z roko	• nesejo košček hrane s krožnika v usta s pomočjo • nesejo namazan kos kruha k ustom	• malica • redni obroki	• veliko učencev ima težave s koordinacijo, spretnost lahko vadimo tudi pri drugih aktivnostih zlaganje, sestavljanje, mazanje obraza s kremo,...
• hranijo se z žlico v primernem tempu	• brez nepotrebnih prekinitev se hranijo z žlico	• redni dnevni obroki	• učenca učitelj spodbuja k primernemu tempu hranjenja, velja tudi, če učenec želi hrano prehitro pojesti
• pijejo s primernim tempom	• popijejo vsebino iz kozarca	• potreba po tekočini	• učencu lahko učitelj prepreči hitro požiranje tako ,da v kozarec nalije le malo tekočine, lahko tudi po požirkih
• hrano zaužijejo primerno	• med hranjenjem so tiho in jedo počasi	• dnevni obroki	• z brisanjem okoli ust se učenec navadi, da je po hranjenju čist

• razrežejo hrano na primerne kose	• učenci režejo z nožem,	• dnevni obroki	• učencu učitelj prigovarja, kako razrezati hrano, lahko pa mu fizično pomaga
• namažejo si kruh	• učenci si z nožem za mazanje namaže kruh z marmelado	• maslo, marmelada	• namaz ne sme biti pretrd, ker to otežuje mazanje, še posebej je to pomembno pri začetkih učenja
• pripravijo mizo za obrok (serviete, pribor)	• prinese jedilni pribor, krožnike in serviete • pravilno postavijo nož, žlico in vilico ob krožnik na mizi	• redni dnevni obrok	• dobro je, da učenec ve, kakšna hrana je za obrok in da se navaja, da temu prilagodi pribor • na vidnem mestu v jedilnici naj bo napisan jedilnik, ne pozabimo na slikovno komunikacijo
• hrano so pripravljene deliti z drugimi	• dobljeno čokolado razdelijo med sošolce brez razburjanja	• rojstni dan	• posebej je to pomembno pri učencih, ki imajo težave v navezovanju stikov in komunikaciji
• uporabljajo osnovna pravila bontona	• zaželijo dober tek, ko vstopijo v jedilnico (brez opozorila) • zahvali se za hrano (brez opozorila)	• redni dnevni obroki	• najbolj učinkovito je učenje z vzorom učitelj redno in dosledno upošteva pravila bontona
USVAJANJE HIGIENSKIH NAVAD			
NAVAJANJE NA KONTROLO MOČENJA IN BLATENJA			
• sledijo menjavi plenice	• pustijo si menjati plenice, pusti jo plenico nameščeno in izrazi zadovoljstvo ob čistoči	• osebna higiena	• menjava plenice in položaj ,v katerem se menjava sta odvisna od sposobnosti učenca za sodelovanje
• pokažejo na potrebo in gre do	• opozori na potrebo, diskretno	• kontrola	• pri otroku z večjimi gibalnimi

stranišče	opozorijo pedagoga in gredo do wc ja, gredo sami do stranišča ali se jih odpelje do stranišča	izločanja	težavami je potrebna prilagoditev dostopa do wc – ja, da je dovolj prostora,...pokaže, kdaj potrebuje pomoč
so državni podnevi	- so državni podnevi, ponoči se jih zbuja na ure - se slečejo in oblečejo na wc-ju	uporaba wc-ja	postopen prehod od plenice ponoči do noč brez plenice, ko učenec nekaj noči že ni močil, kontrola količine tekočine pred spanjem. uporaba pohval.
opravijo potrebo na stranišču	se uredijo na wc-ju, slečejo, oblečejo, obrišejo s papirjem in papir odvržejo v školjko ter potegnejo vodo, uredijo prostor po opravljeni potrebi, si umijejo roke	higiena	pri večjih fizičnih ovirah je potrebna pomoč pri prehodu na wc školjko, prilagoditev wc školjke, pri brisanju se lahko uporabi tudi prilagoditve (avtomatska prha v wc ju)
se zaprejo na wc -ju	zaprejo vrata za seboj in obrnejo kljukico oz. se »zaklenejo in odklenejo« sami	jaz in intimnost	pomembno je imeti varnostni »ključ« s katerim je možno odkleniti vrata
uredijo wc po opravljeni potrebi	- po opravljeni potrebi potegnejo vodo, - podrgnejo s krtačo, pritisnejo na osvežilec , uporabljajo wc račko ob minimalnem vodenju	- okolje in skrb za domače okolje - navajanje na red in čistočo	dostopnost wc krtačke, osvežilca, wc račke, če je za to sposoben in ne predstavlja nevarnosti
opozorijo na pogostost odvajanja	opozorijo na pogostost odvajanja in upoštevajo navodila v zvezi s pomočjo pri odvajanju	skrb za zdrave in zdravo življenje	redno beleženje pri medicinski sestri v instituciji ali starših

• opozorijo na neobičajne bolečine, spremembe ob odvajanju	• povedo ob večjih spremembah (konsistenca blata, menstruacija) • vedo da jim lahko pomagamo, sprejmejo zdravnika, narišejo zdravnika, bolnišnico	• zdravnik, zdravila	• razvijanje občutka zaupnosti in razvijanje pozitivnega odnosa do zdravnika
UMIVANJE IN NEGA TELESA			
• umijejo si roke	• umijejo si roke z milom ob primernem času in priložnosti – po presoji si umijejo roke in si jih namažejo s kremo	• nega rok	• prilagoditev okolja
• umijejo si zobe in uporabljajo zobno nitko	• umijejo si zobe in poskušajo z uporabo zobne nitke, uporabljajo zobne tabletko kot kazalcev čistih zob • uporabljajo električno zobno ščetko, zamenjajo baterijo, jo postavijo polniti po uporabi	• nega zob	• prilagojena zobna nitka z držalom • usmerjanje in navajanje na dnevno uporabo • uvajanje tekmovanja za najčistejše zobe
• uporabijo robec	• si obrišejo nos ob potrebi in pospravijo uporabljen robček	• nega nosu	• dostopnost robčkov
• kontrolirajo slinjenje	• kontrolirajo slino	• kontrola sline	• s prehodom na višje oblike hranjenja se izboljša kontrola sline • pomembno je upoštevanje stranskih učinkov medikamentozne terapije
• umijejo si obraz	• umijejo si obraz , tudi za	• nega obraza	• postopno vključevanje nege in

	ušesi, zaprejo vodo in se obrišejo in uporabijo kremo za obraz.		kozmetike obraza (čiščenje s tonikom in čistilnimi mlekom pri problematični koži)
• umijejo si noge po potrebi	• si redno umijejo noge in zaznajo potrebo po umivanju, ter redno preoblačijo nogavice	• umivanje nog	• prilagoditev kadi, umivalnika
• pripravijo se na kopanje in tuširanje	• pripravijo si toaletne potrebščine, brisače, pripravi čisto obleko	• osebno urejanje	• priprava pripomočkov za kopanje
• se skopajo in tuširajo	• se skopajo in stuširajo • tuširajo se primeren čas ... • se stuširajo sami, če jih čaka posebna priložnost	• nega telesa in kopanje	• občasno je potrebna učencem pomoč v smislu vodenja in minimalne pomoči (namiliti hrbet, pomagati splezati iz kadi),
• uporabljajo deodorant in mleko za telo	• si izberejo deodorant, mleko za telo in ga primerno uporabljajo	• odhod na prireditve	• usmerjanje v uporabo deodoranta, mleka za telo po kopanju • navajanje na pogostost uporabe in ustrezno količino
• umijejo lase	• umijejo lase s šamponom, jih izperejo in obrišejo, si posušijo lase in uredijo pričesko	• umivanje las	• pozornost pri rokovanju s fenom, uporabi primerno količino šampona,...
• si očistijo ušesa	• čistijo si ušesa s krpico	• čiščenje ušes	• pozna nevarnost čiščenja s paličico
• poskrbijo za intimno nego	• učenke se uredijo ob menstruaciji s pomočjo in namestijo vložek in usmerjanje v spolno vzgojo • učenci se poskrbijo za	• intimna nega	• postopno usmerjanje v spolno vzgojo p • potrebujejo vodenje pri intimni negi (opomniti na potrebo,)

	intimno nego		
• uporabljajo bide	• ob vodenju uporabljajo bide, se seznanijo z uporabo	• nega telesa	• učenec si izbere za umivanje; bide ali umivalnik
OBLAČENJE			
• opazujejo slačenje in oblačenje • sodelujejo pri slačenju in oblačenju	– opazujejo in sledijo s pogledom pri oblačenju in slačenju, podajo roko, nogo	– jutranje urejanje	– izberemo primeren prostor in primerno mesto, kjer ima učenec največ stabilnosti, smo za otrokom ali pred otrokom, odvisno od pomoči, ki jo potrebuje, da lažje sodeluje, včasih si pomagamo z ogledalom, poimenujemo dele oblačil in dele telesa, ga odpeljemo do ogledala, da se pogleda, kako je urejen
• si izberejo oblačila	– si izberejo obleko glede na vreme in priložnost	– odhod v kino	– nuditi mu možnost izbire in prilagoditi višino omare, količino oblačil za izbiro prilagodimo učencu, ločuje med čisto in umazano obleko
• se slečejo in oblečejo	– se oblečejo in slečejo, pravilno namestijo obleko (spredaj, zadaj),	– jutranje/večerno urejanje	– način prilagoditi otroku in sposobnostim in vremenu ter priložnostim
• zamenjajo oblačilo po potrebi	– ob priložnosti zamenjajo oblačilo npr. ko gre urejati vrt	– urejanje vrta in okolice	– usmerjanje v različna oblačila za različne priložnosti
• se uredijo (zapnejo zadrge, zavežejo vozel, zapnejo več gumbov)	– uredijo si obleko, zapnejo gumbe zadrge in ob pomoči zavežejo pentlje	– slačenje in oblačenje	– prehod in uporaba prilagoditev in izbira enostavnejše obleke ob nakupu
• si nataknejo rokavice na pet prstov	– si nataknejo rokavice na pet prstov preden gre na sneg	– kepanje	– postopno preidemo iz rokavic na en prst na rokavice na pet prstov, usmerjanje v menjavo in sušenje mokrih rokavic
• spoznajo spremembo v okolju	– opazujejo, kaj je sošolec	– kaj je	– usmerjanje v opazovanje

in se ustrezno preoblečejo	spremenil na sebi (za kakšno vreme se pripravlja, če je moker se gre preobleče,..)	spremenjeno pri sošolcih	sprememb v okolju
pospravijo obleko na primero mesto	pospravijo obleko in ločijo čisto od umazanega, zložijo čisto obleko	osebna urejenost	spodbujanje k urejanju okolja, označevanje omare z razpoznavnimi znaki
OBUVANJE IN SEZUVANJE			
pomagajo učitelju pri obujanju in sezujanju (z gibi noge)	učenci opazujejo kako učitelj obuva copate pred dnevnim obrokom	dnevne aktivnosti	opisovanje dela s strani učitelja
sezujejo in obužejo cikle	pred in po neki gibalni igri na blazini se učenci sezujejo in obužejo	razgibavanje na blazinah	učenca navajamo na vedno iste postopke pri vajah na blazini
poiščejo svoje čevlje	v garderobi najdejo svojo obutev	obuvanje v garderobi	označevanje prostora za čevlje
sezujejo in obuže čevlje (brez vezalk)	- učenci si sezujejo čevlje ob igri » kaj je drugače« - učenci si najprej ogledajo drug drugega, zamižijo in potem ugotavljajo, kaj je drugače (nekateri se sezujejo)	igra	pri mižanju zavežemo oči z ruto, upoštevamo učence, ki si ne marajo zavezati oči, hkrati lahko vadimo zavezovanje rute
sezujejo in obužejo čevlje s sponko	učenci se sezuvajo in obuvajo v garderobi	odhod v mesto, in prihod iz mesta	nikoli naj se nam ne mudi
pravilno se obužejo (levi in desni čevelj)	nameščajo obutev v garderobi	pospravljanje garderobe	po končanem«delu » pokažemo še drugim lepo urejeno garderobo
opazijo umazane ali strgane čevlje	učenci opozorijo učitelja na strgane copate (čevlje)	sprehod, aktivnosti v razredu	se pogovorimo z učencem kaj naj zdaj stori
sezujejo čevlje z vezalkami	si odvežejo vezalke na čevljih ob prihodu v šolo	dnevne aktivnosti	na voljo mora biti dovolj časa
sezujejo in obužejo škornje z zadrigo	učenci si sezujejo oziroma obuže škornje	priprava na aktivnosti na	pogovor o pomenu škornjev v zimskem času

		snegu oziroma čas po sankanju, kepanju	
• obužejo škornje z vezalkami	- napeljejo si vezalke v škorenj, preden se obužejo	- obuvanje v garderobi	- učenec s tem tudi razgibava prste na rokah
• zavežejo vozal	- zavezujejo vozal na posebni igralni lutki	- igranje vlog	- lahko se igrajo družinske vloge
• zavežejo pentljo s pomočjo	- zavežejo pentljo ob pomoči učitelja, na posebnem kartonu, kjer so napeljane vezalke	- vaje fine motorike	- potrebno zelo veliko volje in vaje
• pokažejo zanimanje za določen čevl v trgovini	- učenci sodelujejo pri nakupu čevljev v trgovini - izberejo si čevlje, ki so jim všeč	- obisk trgovine s čevlji	- upoštevamo učenčevo mnenje, če je le to realno

OSEBNA UREJENOST			
• pokažejo čista oblačila in obutev	• učitelju pokažejo čista oblačila in obutev • opazujejo se v ogledalu	• urejanje pred obiskom prijateljev	• upoštevamo vsak učenčev znak ugodja ali neugodja
• držijo v roki glavnik	• primejo glavnik in se počesejo	• igre vlog (frizer)	• učenci se češejo med sabo
• pustijo si sušiti lase in oblikovati pričesko	• ob pogovoru si pustijo sušiti lase	• obisk pri frizerju	• čimveč konkretnih situacij
• pustijo si striči nohte	• ob pogovoru si pustijo striči nohte	• obisk pri pedikerju	• -usmerjanje učenca, kdaj naj obišče pedikerja
• odložijo umazana oblačila v koš za umazano perilo	• nesejo umazano oblačilo na ustrezno mesto • oblečejo se v čista oblačila, preden gredo v kino, gledališče..	• obiski raznih prireditelj	• učenca vedno vzpodbujamo, da se opazuje
• opozorijo na manjkajoči gumb	• opazijo, da manjka gumb • opozorijo nanj	• dnevne aktivnosti	• vedno upoštevamo učenčevo opozorilo
• pospravijo obleko	• poznajo svoja oblačila in omaro • pospravijo svoja oblačila	• skrb za svoja oblačila	• omare opremimo z imeni ali znaki
• namažejo si roke s kremo	• si namažejo roke s kremo	• nega rok tekom dneva	• vohamo in tipamo svojo kožo

• uporabljajo glavnik	• se počesejo • uporabljajo različne glavnike in krtačo • prepoznajo svoje glavnike • očistijo glavnik po uporabi	• urejanje pričeske pred obiskom družabnih prireditev ali srečanj	• primeren glavnik, ogledalo
• oblečejo in obujejo se glede na vreme, letni čas ali aktivnost	• se primerno oblečejo in obuje	• urejanje pred sprehodi v naravo, obiski družabnih prireditev	• opazovanje vremena, letnega časa (vsak dan)
• sušijo si lase	• si posušijo lase	• jutranje ali večerne aktivnosti v kopalnici	• smo še zraven zaradi nevarnosti elektrike
• čistijo si nohte z pilico	• poiščejo svojo pilico • uporabijo pilico	• nega rok	• pribor naj bo vedno na istem mestu
• uporabljajo čistilno ali vlažilno kremo za nego obraza	• izbere primerno kremo • nanese kremo na obraz v primerni količini	• jutranja in večerna nega obraza	• po potrebi pomaga učitelj z nasveti, glede na vrsto in problematičnost učenčeve kože, lahko tudi skupaj z učencem obišče dermatologa
• obesijo perilo	• obesijo perilo na stojalo za perilo	• gospodinjska opravila	• na začetku naj obesi predvsem svoje perilo, če se zmoči...

• UPOŠTEVANJE VARNOSTNIH UKREPOV			
• po mokrem in gladkem previdno hodijo (se vozi)	• učenci zaznajo mokro površino in prilagodijo gibanje • upoštevajo zanke da naj ne hodijo po pravkar pomitih tleh	• ob dežju, ob sveže pobrisanih tleh • drsanje na snegu	• učitelj izkoristi nastale situacije za opozarjanje na nevarnost padca • igre na snegu dajo veliko možnosti za izkušnjo izgube ravnotežja, navajanje na previdnost
• na igrišču se primerno vedejo (počaka na vrsto)	• učenci ne hitijo pod koš, v gol, ko poteka zadevanje z žogo	• igre z žogo, start s kolesi	• previdnost na igrišču je še posebej zaželeno, saj je tam veliko možnosti za padce, udarce, učenci pa so navadno razigrani
• varno vstopijo v avtobus	• učenci se primejo za držalo in vstopijo	• odhod na ekskurzijo	• najbolje je, da si učitelj izdela projekt prometne vzgoje, kjer bo zavestno učil vedenje v prometu
• vozijo kolo po neprometni površini(dvorišče)	• učenci, ki ne obvladajo vožnje v prometu se vozijo le po neprometnih površinah pod nadzorom	• kolesarski krožek	• učenje tehnike vožnje s kolesom je primerno le na neprometnih površinah
• pijejo s primernim tempom	• učenci pijejo po majhnih požirkih z vmesnimi prekinitvami	• malica, kosilo,...	• učitelj učencu po odmerkih ponuja napitek • učitelj opozarja na počasno pitje
• počakajo, da se hrana ohladi	• ne prijemajo vroče hrane • vročo hrano pihajo ali počakajo, da se ohladi	• redni dnevni obroki	• učitelj opozarja na vročo hrano, v primerih, da učenci še niso dovolj vodljivi, ponudi le primerno toplo hrano!
• previdno ravnajo z brivskim aparatom	• aparat držijo v roki pravilno	• osebno urejanje	• učitelj lahko učenca vodi v aktivnosti verbalno ali pa z

			roko
• previdni so z ostrimi predmeti • odložijo pripomočke za delo na ustrezna mesta	• predmete odlagajo na ustrezno mesto	• delovna vzgoja	• dobro je, da so na predalih označene slike s predmeti, ki sodijo v predal in da se zmeraj pospravljajo na isto mesto
• previdno odstranijo črepinje	• pred pobiranjem črepinj si nadenejo rokavice	• nesreča pri čiščenju ali pomivanju posode	• ob nesreči ne ukrepamo brez premisleka, učencu ponudimo, da sam da predlog, kaj storiti
• previdno ravnajo z likalnikom	• likalnik med likanjem odlaga na podstavek za likalnik	• likanje delovne obleke pri DV	• pri pouku morajo biti na razpolago pripomočki, tudi kar se tiče varnosti, če jih ni, se dela raje ne lotimo
• pravilno pristopijo k stroju	• pristopijo z varne strani	• izdelava lesenega izdelka pri DV	• stroj naj bo tako zavarovan in postavljen, da se mu ni možno približati s strani, kjer je možnost nevarnosti!
• SKRB ZA ZDRAVJE			
• učenke nosijo higienski vložek med menstruacijo	• pustijo nameščen higienski vložek	• urejanje v času menstruacije	• pri dekletih, ki težje prenašajo higienske vložke, je dobro uporabljati vložke, ki so samolepilni in tanjši
• učenke pustijo, da se jih uredi med menstruacijo	• pustijo se umiti v času menstruacije	• urejanje med menstruacijo	• prostor in pristop morata biti intimna, pri urejanju pomaga oseba, ki je učencu blizu in ji zaupa
• se redno tuširajo	• pred odhodom v posteljo se tuširajo	• večdnevna šola v naravi	• učitelj na ekskurzijah in šolah v naravi več pozornosti posveti tudi osebni higieni
• uporabljajo le svojo zobno ščetko	• prepoznajo svojo ščetko in uporabljajo le svojo	• jutranje urejanje v šoli	• učitelj uporablja označbe v pomoč pri prepoznavanju

		v naravi	
• PRIMERNO RAVNANJE V PRIMERU BOLEZNI			
• pustijo si pregledati telo • dovolijo, da mu zdravnik popravi zob	• dovolijo, da jim zdravnik pregleda zobe	• sistematski pregled • igra vlog	• skozi projekt Moje telo lahko tudi izven pregledov zaigra učitelj igro pregleda
• vzamejo zdravilo	• vzamejo tableto s tekočino	• bolezen, glavobol	• če je potrebno ,učitelj pripravi zdravilo zdrobi, strese v hrano, pomeša s sladkim sokom
• si izmerijo telesno temperaturo	• namestijo si termometer in mirujejo v času merjenja	• igra vlog	• projekt:Moje telo
• v bolnišnici se primerno vedejo	• v bolnišnici tiše govorijo • ne silijo v druge bolnike	• obisk sošolca v bolnišnici	• učitelj že prej opozori učence na vedenje v bolnišnici

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

Glede na raznolikost učencev, vključenih v Posebni program vzgoje in izobraževanja in napredovanje po stopnjah, je ocenjevanje opisno. Ocena ni pogoj za napredovanje na višjo stopnjo. Opis osvojenih znanj in veščin služi kot orientacija, ki se oceni ob koncu 3. in 5. stopnje. Omogoča nam načrtno in sistematično spremljanje otrokovega razvoja.

Ob koncu prvega dela osnovnošolske ravni ocenimo sposobnosti in pridobljena znanja po posameznih podpodročjih. Osnova je individualiziran program posameznika. Učitelj naj upošteva spodaj nanizane cilje in znotraj vsakega opisno oceni operativno znanje in spretnosti, ki jih je učenec(učenka) dosegel- to so njegovi osvojeni operativni cilji po posameznih podpodročjih.

Učenec/učenka;

Hranjenje

- opozori na potrebo po hrani
- sprejema hrano in pijačo
- se pripravi na obrok (umije roke, sede za mizo...)
- si izbere in postreže s hrano in pijačo
- uporablja jedilni pribor pri hranjenju (vilice, žlico, nož)
- pripravi mizo za obrok
- se primerno vede za mizo v znanem in manj znanem okolju

Osvajanje higienskih navad

- opozori na potrebo čistoči
- izrazi zadovoljstvo ob čistoči
- opazuje in sodeluje pri umivanju in negi telesa
- opravi potrebo na stranišču in se uredi
- si umije roke, obraz, zobe
- sodeluje pri neg telesa
- kontrolira izločanje
- poskrbi za čisto telo
- skrbi za urejeno okolje po opravljeni negi

Oblačenje

- opazuje in sodeluje pri slačenju, oblačenju /obuvanju, sezuvanju
- se preobleče in preobuje
- izbere in obleče oblačila, obutev primerno vremenu in priložnostim

Osebna urejenost

- dovoli sušenje las, česanje,...
- sodeluje pri skrbi za osebno urejenost
- pokaže neugodje
- uredi lase, obleko in obutev
- loči čisto od nečistega
- uredi sebe, obleko, obutev in okolje

Skrb za varnost

- upošteva navodila, vezane na osnovne nevarnosti (vroče, padec)
- sprejema aktivnosti vezane na skrb za zdravje (pusti se umiti, je raznovrstno hrano, vzame tableto, opozori na bolečino,...)
- pozna in upošteva navodila vezana na osnovne nevarnosti
- skrbi za zdravje z umivanjem sebe, živil
- pozna pojem bolezni in sprejema zdravljenje
- pozna nevarnosti v okolju in upošteva pravila v prometu
- pozna in se izogiba nevarnostim v domačem okolju
- skrbi za zdravje in primerno ravna v primeru bolezni
- vzame zdravila, dovoli pregled in poseg zdravnika

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt izvaja specialni pedagog, profesor defektologije, oziroma univerzitetni diplomirani defektolog – v nadaljnjem besedilu »učitelj«, ki se v času svojega dela strokovno spopolnjuje.

Za kvalitetno izvajanje učnega procesa v skupini potrebuje asistenco (varuh negovalec).

6. PRILOGA

6.1. SPECIALNO DIDAKTIČNE POSEBNOSTI

Učitelj pri svojem delu izhaja iz specifičnih potreb posameznega učenca. Glede na sposobnosti individualno prilagaja učni načrt.

Upoštevati je potrebno, da imajo lahko učenci poleg motenj v duševnem razvoju tudi različne dodatne motnje:

- motnje vida

- motnje sluha
- motnje vedenja in osebnosti
- motnje drže in gibanja (cerebralna paraliza, spina bifida, kongenitalne deformacije, kontrakture in deformacije...)
- epilepsijo, ...
- motnje v medsebojni komunikaciji

Učitelj individualno prilagodi metodiko in pot do realizacije posameznega operativnega cilja.

Specialno didaktična priporočila so navedena v učnem načrtu pri posameznem operativnem cilju kot primer, učitelj pa pri posameznem učencu individualno prilagodi izvedbo. Specialno didaktična priporočila so splošna in jih je potrebno prilagajati.

Osnovo za izvajanje učnega načrta predstavlja individualizirani program učenca/učenke. V njem morajo biti upoštevana vsa specialno – didaktična priporočila. Planirani cilji naj bodo uravnoteženo postavljeni glede na klasifikacijo ciljev(kognitivno, afektivno in psihomotorično področje).

6.2. MEDPODROČNE POVEZAVE

Za učenje in trening posameznih vsebin in znanj se področje razvijanja samostojnosti povezuje z vsemi ostalimi področji, najbolj pa s področji splošne poučenosti, gibalne in športne ter delovne vzgoje.

Kot je opredeljeno že v prvem poglavju ,ima področje razvijanja samostojnosti pomembno vlogo pri vseh aktivnostih otroka, oziroma mladostnika in ni vezano le na učenje v šoli, pač pa tudi doma, na letovanju,... Sodelovanje s starši ali rejniki je nujno in dobra komunikacija med defektologom in staršem običajno olajša in pospeši učenje osnovnih življenjskih spretnosti.

6.3. ČASOVNI OKVIR

Za področje Razvijanje samostojnosti Posebni program vzgoje in izobraževanja, ki je bil sprejet 5. 6. 2003, na 58. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predvideva v predmetniku naslednji časovni okvir:

1. A. ZA PRVI DEL OSNOVNOŠOLSKE RAVNI – OBVEZNI PROGRAM:

	1.stopnja			2.stopnja			3.stopnja		
Področje/leta šolanja	1.letno	2.letno	3.letno	4.letno	5.letno	6.letno	7.letno	8.letno	9.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI	8 ur tedensko	8 ur tedensko	8 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko	5 ur tedensko	5 ur tedensko	5 ur tedensko
Število tednov v letu	35	35	35	35	35	35	35	34	33
Število ur letno	280	280	280	245	245	245	175	170	165

Za prvi del osnovnošolske ravni – obvezni program je znotraj časovnega okvirja za vseh 6 področij največ časa namenjenega razvijanju samostojnosti. Osamosvajanje pri osebni negi, prehranjevanju in skrbi za lastno varnost ter zdravje predstavlja temelj vsemu nadaljnjemu razvoju na ostalih področjih, še posebej pa osnovo pri oblikovanju pozitivne samopodobe, doživljanja sebe in lastne vrednosti.

1. B. ZA PRVI DEL OSNOVNOŠOLSKE RAVNI – RAZŠIRJENI PROGRAM:

	1.stopnja			2.stopnja			3.stopnja		
Področje/leta šolanja	1.letno	2.letno	3.letno	4.letno	5.letno	6.letno	7.letno	8.letno	9.letno
DELOVNI DNEVI	1 dan	1 dan	1 dan	2 dneva	2 dneva	2 dneva	3 dni	3 dni	3 dni
Število dni v letu	1	1	1	2	2	2	3	3	3

Delovni dnevi služijo učitelju za preizkušanje naučenega v šoli v drugem okolju. Predvsem v prilagajanju novim prostorom, zahtevam okolja, lastnemu potrjevanju. Predstavljajo obsežnejšo realizacijo in evalvacijo ciljev z vseh podpodročij, ki so opredeljena v učnem načrtu razvijanja samostojnosti.

1.C. ZA VZGOJNI PROGRAM (SOCIALIZACIJSKI – NAMESTITVENI PROGRAM):

	1.stopnja			2.stopnja			3.stopnja		
Področje/leta šolanja	1.letno	2.letno	3.letno	4.letno	5.letno	6.letno	7.letno	8.letno	9.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI	13 ur tedensko	13 ur tedensko	13 ur tedensko	10 ur tedensko	10 ur tedensko	10 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko
Število tednov v letu	52	52	52	52	52	52	52	52	52
Število ur letno	672	676	676	520	520	520	364	364	364

Vsebine s področja razvijanja samostojnosti se najpogosteje pojavljajo, vadijo in utrjujejo v svojem naravnem okolju. Pomeni, da je najbolj smiselno učiti nekatere spretnosti urejanja takrat, ko je to potrebno- npr. ob vstajanju zjutraj, ob odhodu v posteljo, ... da je potrebno ustrezno uporabiti znanja o skrbi za varnost na cesti, v bazenu, na kolesu, ... Osebe z motnjami v duševnem razvoju imajo težave pri dojetanju predstav in umetno ustvarjenih situacijah, konkretizacija postopkov učenja je nujna, pogosta vsakodnevna ponavljanja so pogoj za prehajanje nekaterih spretnosti v navade.

6.4. KAKO UPORABLJAMO UČNI NAČRT

Učni načrt vključuje tri stopnje vzgoje in izobraževanja, ki si sledijo progresivno glede na starost in sposobnosti. Predstavlja prvi del osnovnošolske ravni. Cilji, ki jih zajema, so vezani na vsakodnevno življenje in jih poskušamo dosežati v naravni situaciji in v naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano. V proces učenja je pomembno vključiti učenca in njegovo okolje (starše, negovalno okolje).

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev. Za dosego le teh se pedagog poslužuje predlaganih vsebin, oziroma jih izbere po svoji presoji. Učitelj pozna specialno didaktična priporočila, nekatera so predlagana v učnem načrtu.

Učenci napredujejo po stopnjah glede na starost. Potrebe učencev so zelo različne. Nekateri učenci so glede na starost vključeni v tretjo stopnjo vzgoje in izobraževanja, po sposobnosti pa sodijo v prvo, zato je potrebno pri izvajanju procesa učenja in pri razvrščanju v stopnje individualno pristopiti. Pomembno je upoštevati neenakomeren razvoj po področjih funkcioniranja posameznika.

Določeni cilji po stopnjah so stopnjevani v majhnih korakih, kajti učenci napredujejo kronološko, njihove sposobnosti pa so zelo različne. Nekateri cilji iz nižjih stopenj se stopnjujejo v majhni korakih z namenom, da na vsaki stopnji učitelj lahko upošteva raznolike sposobnosti posameznikov. Če so cilji za učenca prenizki ali previsoki, učitelj v okviru individualnega načrta prilagodi program z vključenimi operativnimi cilji nižje ali višje stopnje.

Učni načrt za razvijanje samostojnosti je osnova za pripravo individualiziranega načrta za posameznika.

